

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 2) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 20 ชั่วโมง ในการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยนำคะแนนจากการทำใบกิจกรรมของแต่ละแผน และการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนมาหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน อยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานช่วยพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยของนักเรียน
2. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีพฤติกรรมระหว่างเรียนเพิ่มขึ้นจากทุกครั้งที่ทำการสังเกต โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 1.61

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสามารถแยกอภิปรายผลออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย

จากการศึกษา พบว่าคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 เมื่อพิจารณาความคิดสร้างสรรค์จำแนกตามประเภททั้งด้านความคิดคล่อง ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ อยู่ในระดับดีทั้งหมด แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานช่วยพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยของนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน เป็นการนำองค์ความรู้เรื่องสมอง และธรรมชาติการเรียนรู้ของสมอง มาใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การเสริมสร้างประสบการณ์ ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมและกระบวนการอื่น ๆ ร่วมกับสื่อเพื่อการเรียนรู้ โดยในกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นกิจกรรมหลัก ชั้นสรุป โดยมีรายละเอียดของแต่ละชั้นตอนดังต่อไปนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นนำ เป็นชั้นตอนที่เน้นด้านเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเรียน โดยผู้สอนจะมีท่าบริหารสมองให้นักเรียนทำ มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนผ่อนคลายอารมณ์ เช่น การใช้เพลงหรือดนตรี และนำเข้าสู่บทเรียนด้วยสิ่งที่น่าสนใจของผู้เรียน ได้แก่ รูปภาพ หรือเกมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะสอนนักเรียน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีอารมณ์ผ่อนคลาย เพื่อลดความเครียดทำให้มีความพร้อมที่จะเรียนมากขึ้นอีกทั้งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทุกส่วนของสมองในการทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานและกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับหลักการการจัดการกิจกรรม BBL ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนผ่อนคลายและมีโอกาสใช้งานทุกส่วนของสมอง อีกทั้งยังให้ผู้เรียนได้ระลึก เชื่อมโยงเรื่องที่กำลังจะเรียนกับสิ่งที่เรียนผ่านมาแล้วอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยพบว่าหลังจากที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมบริหารสมองแล้วนักเรียนมีอารมณ์ผ่อนคลาย มีความพร้อมที่จะเรียน มีสมาธิในการเรียนและตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับสุขพัชรา ชัมเจริญ (2549: 54) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารสมองไว้สรุปได้ว่าช่วยให้อ่าน การเขียน การพูดดีขึ้น และช่วยพัฒนาการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาและความสนใจให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น เช่นเดียวกับ พัชรวัลย์ เกตุแก่นจันทร์ (2544: 34) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารสมองทำสรุปได้ว่า ช่วยทำให้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการทำงานดีขึ้นและทำให้

เกิดการผ่อนคลายความตึงเครียด ภายหลังจากสำนักรอยเตอร์ ที่ว่าศิลปะและดนตรีนอกจากจะทำให้เด็กสนุกแล้วยังทำให้เด็กฉลาดขึ้นอีกด้วย ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยบราวน์ แห่ง โรดไอแลนด์ (อ้างในลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2549: 60-61) ที่พบว่าศิลปะและดนตรีช่วยพัฒนาสมอง ทำให้นักเรียนมีความพร้อมของสมองในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมหลัก เป็นขั้นตอนของการนำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะเชื่อมโยงกิจกรรมจากในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ จะสอนเนื้อหาจากง่ายไปยาก (เริ่มจากการเขียนคำ แล้วนำคำมาแต่งประโยค นำประโยคมาเขียนเป็นความเรียง) เพราะสมองจะมีกระบวนการจัดข้อมูล การเรียนการสอนที่ดีต้องเป็นการสอนจากง่ายไปยาก ต่อเนื่อง ชัดเจน ใช้ข้อมูลและสิ่งที่คุ้นเคยเป็นฐานการเรียนรู้ สมองจะซึมซับรับไว้และจำได้อย่างประทับใจ นักเรียนจะเรียนรู้จากการอธิบายของครูและจากการลงมือปฏิบัติของตนเอง โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนจะได้เขียนผลงานของตนเองตามความคิดและจินตนาการของตนเอง จะไม่มีการบังคับ ผู้สอนจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะสมองของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ผ่อนคลาย ได้แสดงออก และได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ลงมือปฏิบัติ นักเรียนจะสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาในรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา ชิวพันธ์ (2547: 5-7) ที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้านต่าง ๆ จัดหากิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ใช้คำถามทำให้เกิดคำตอบหลายอย่าง กระตุ้นให้เกิดคำถามหลาย ๆ อย่าง ชมเชยและให้กำลังใจ รวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เริ่มจากสิ่งใกล้ตัวเด็ก เพราะจะช่วยเร้าใจให้เด็กอยากเขียน อยากเล่าในสิ่งที่มีประสบการณ์อยู่ในตัวของเขาเอง จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นกิจกรรม BBL ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มมีโอกาสได้นำเสนอผลงานจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์หน้าชั้นเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรู้ที่ได้จากการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการนำเสนอหน้าชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แสดงบทบาทสมมติ และผู้เรียนต้องร่วมให้เหตุผลหรือบอกความรู้สึกต่อชิ้นงานนั้น ๆ ด้วย ซึ่งผู้วิจัยพบว่า นักเรียนสามารถเขียนผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความสนุกสนานในการทำเสนองานทั้งในรูปแบบของงานกลุ่มและงานเดี่ยว สอดคล้องกับ พรพิไล เลิศวิชาและอัครภูมิ จารุภากร (2550: 120-128) ที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า การอาศัยกระบวนการเรียนรู้ของสมองแล้วนำมาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสมองจะทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดทักษะ และความรู้ไปในการประยุกต์ใช้

ในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตการผสมผสานสิ่งที่รู้เข้ากับเรื่องที่ได้เรียนรู้อื่น ๆ นำไปสู่การมีความคิดระดับสูงขึ้น และมีความคิดสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2541: 13) กล่าวว่าไว้ว่า ครูที่ใช้การบริหารสมองในชั้นเรียนรายงานว่าการบริหารสมองช่วยให้ปรับปรุงการเรียนรู้และพฤติกรรมเป็นอย่างดี ส่วนนักเรียนที่ใช้การบริหารสมองรายงานว่า ทำให้จิตใจสงบ มีความเชื่อมั่น ทำให้อารมณ์สงบ มีความเชื่อมั่น สามารถผลิตงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ใช้การบริหารสมองทุกวันรายงานว่า ทำให้อารมณ์สงบ เกิดความเชื่อมั่นและเกิดความงอกงาม

เมื่อพิจารณาการเขียนเชิงสร้างสรรค์จำแนกตามประเภท พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออ จะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพราะนักเรียนไม่ได้ให้รายละเอียดของคำตอบ ขาดการขยายความของแต่ละประโยค นักเรียนขาดทักษะในการสังเกต จึงไม่ได้อธิบายในสิ่งที่ตนเองเห็น และนักเรียนใช้ความเคยชินจากประสบการณ์ที่คำตอบมักจะไม่ได้รับการขยายความ สอดคล้องกับ ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2549: 161-162) และ กรมวิชาการ (2535: 10) ที่ว่า พัฒนาการของความคิดละเอียดลออนั้นขึ้นอยู่กับ อายุ เด็กที่มีอายุมากจะมีความสามารถด้านนี้มากกว่าเด็กที่อายุน้อย ความสังเกต เด็กที่มีความสามารถในด้านการสังเกตสูงจะมีความสามารถทางด้านละเอียดลออสูงด้วย ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนคิดว่า คำตอบที่ตัวเองตอบ โดยไม่มีรายละเอียดเพิ่มเข้าไปเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องแล้ว

จากผลการทดลองผู้วิจัยสังเกตพบว่า ความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน พบว่านักเรียนมีความสนใจ มีความตั้งใจในการฟังครู ฟังเพื่อนในการพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียนมากขึ้น ไม่มีการคุยกันขณะที่ครูสอนและขณะที่เพื่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ทำให้นักเรียนสามารถพูดตอบคำถาม และพูดแสดงความคิดเห็น โดยให้เหตุผลได้อย่างถูกต้อง ส่วนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานนักเรียนจะไม่กล้าพูด ไม่กล้าซักถาม ทำให้ไม่มีความมั่นใจในการที่จะถ่ายทอดงานเขียนออกมา อีกทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม มีการระดมสมอง ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความคิดใหม่ ๆ ที่จะสามารถนำมาสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนั้นในด้านพฤติกรรมระหว่างเรียน พบว่านักเรียนทุกคนมีพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังการใช้กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน แสดงให้เห็นถึงทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง บรรลุตามเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการจัดกิจกรรม ในชั้นนำนักเรียนได้บริหารสมอง นักเรียนได้ฝึก

กล้ำเนื้อมือที่สอดคล้องกับการประสานงานกับสมอง นักเรียนสนุกสนาน ตื่นเต้นต่อกิจกรรม ส่วนชั้นกิจกรรมหลัก นักเรียนได้ฝึกเขียนถ่ายทอดงานเขียน ในการเขียนตามขั้นตอนสนใจและ ออกแบบของตนเองอย่างสร้างสรรค์ตั้งใจสื่ออารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ดี ฝึกเขียนและวาด ภาพประกอบ อย่างสร้างสรรค์ มีการซักถามร่วมกัน ดังที่ ชาตรี เกิดธรรม (2545: 62) ได้กล่าวว่า การอภิปรายกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย เป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดผลดีมากมาย เพราะ เป็นการเริ่มจากความรู้พื้นฐาน ไปสู่ประสบการณ์ใหม่ ซึ่งในแต่ละขั้นจะให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม กลุ่ม ทำให้นักเรียนรู้จักการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น และมีพฤติกรรมเรียนดีขึ้น เช่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกล้าแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนและกับครูผู้สอน การกล้าในการซักถาม ทำให้มีความกล้าในการที่จะแสดงออกมาในรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนคือให้นักเรียนเก่งช่วยสะกดคำให้เพื่อนที่เขียนไม่ได้อ่านไม่ออก ทำให้นักเรียนทุกคนมีชิ้นงานส่งทุกกิจกรรมนักเรียนทำอย่างตั้งใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงานและภูมิใจในผลงานของตนเองอย่างภาคภูมิใจ ส่วนชั้นสรุป ผู้สอนได้ให้นักเรียนนำเสนอหน้า ชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แสดงบทบาทสมมุติ และผู้เรียนต้องร่วมให้เหตุผลหรือบอก ความรู้สึกต่อชิ้นงานนั้น ๆ ด้วย สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541: 13) กล่าวว่า ครูที่ใช้การบริหารสมองในชั้นเรียนรายงานว่าการบริหารสมองช่วยให้ปรับปรุงการเรียนรู้และพฤติกรรมเป็น อย่างดี ส่วนนักเรียนที่ใช้การบริหารสมองรายงานว่า ทำให้จิตใจสงบ มีความเชื่อมั่น ทำให้อารมณ์ สงบ มีความเชื่อมั่น สามารถผลิตงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ใช้การบริหารสมองทุกวัน รายงาน ว่า ทำให้อารมณ์สงบ เกิดความเชื่อมั่นและเกิดความองอาจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานไปปรับใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทย หรือในวิชาอื่น ๆ ได้ เพราะการเรียนรู้แบบ ใช้สมองเป็นฐานสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทำให้นักเรียนถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้
2. การนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานไปใช้ ผู้สอนควรมีการศึกษาและทำ ความเข้าใจกับแนวคิด หลักการ และรูปแบบของกิจกรรมให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการ เรียนรู้ให้มากเพียงพอ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ เพราะเป็นวัยที่ใกล้เคียงกัน จะสามารถพัฒนาให้สมองสามารถแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อนำมาพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ควรเพิ่มระยะเวลาในการทำวิจัย เพื่อดูความคงทนถาวรและประสิทธิภาพในการเขียนเชิงสร้างสรรค์